

Arbejdsgruppen foreslår, at den strafbare handling at »transportere« skal omfatte såvel indgåelse af og instruktion om indgåelse af aftale om transport som faktisk udførelse af og instruktion om faktisk udførelse af transport.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at den foreslåede regulering skal gælde, uanset om der anvendes dansk registrerede fly/skibe eller andre transportmidler, og uanset om transporten i øvrigt kan henføres til det danske territorium eller ej.

Dermed får reguleringen universel gyldighed, således at dens anvendelse alene vil være begrænset af de almindelige regler om dansk straffemyndighed (jurisdiktion). Disse regler indebærer, at der i almindelighed kun kan blive tale om strafferetlig forfølgning vedrørende transport, der er iværksat af transportfirmaer i Danmark og/eller foretages med dansk registrerede fly eller skibe. I andre tilfælde vil der alene kunne føres straffesager om transport, som også er ulovlige efter gerningsstedets lov, og som iværksættes eller udføres af en person med dansk statsborgerskab eller fast bopæl i Danmark eller en person med indfødsret eller bopæl i et andet nordisk land, som opholder sig i Danmark.

I overensstemmelse med den foreslåede definition af den strafbare handling foreslår arbejdsgruppen, at både det transportfirma, som står bag transporten, og den skibsfører/pilot/chauffør, der udfører transporten, skal kunne straffes selvstændigt efter straffebestemmelsen, forudsat at den pågældende efter almindelige strafferetlige principper kan anses for ansvarlig for den ulovlige transport.

3.3.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan tilslutte sig, at såvel transport med dansk registrerede fly eller skibe som med andre transportmidler skal være omfattet af reglerne. Justitsministeriet er endvidere enig i, at såvel indgåelse af og instruktion om indgåelse af aftale om transport som faktisk udførelse af og instruktion om faktisk udførelse af en ulovlig transport skal kunne straffes. Derimod er formidling af en aftale om våbentransport ikke omfattet.

Justitsministeriet har ved afgrænsningen af de strafbare handlinger lagt vægt på, at danske transportfirmaer – eller i hvert fald danske rederier, jf. pkt. 2.1. – i vidt omfang råder over udenlandske fartøjer, og at handlinger foretaget på sådanne skibe ikke umiddelbart er underlagt dansk straffemyndighed. En begrænsning af de strafbare handlinger til enten kun at omfatte transport med dansk registrerede fly eller skibe eller til kun at omfatte fysisk udførelse af transport

og dermed ikke danske transportfirmaers iværksættelse heraf ville derfor medføre, at en række transporter foretaget af danske transportører ikke ville være omfattet af de foreslåede regler om våbentransport.

Justitsministeriet kan i overensstemmelse hermed tillige tilslutte sig, at ikke kun den skibsfører/pilot/chauffør, der udfører transporten, men også det transportfirma, som står bag transporten, skal kunne straffes selvstændigt efter straffebestemmelsen. Ministeriet finder således i lighed med arbejdsgruppen ikke grundlag for generelt at anse skibsføreren/piloten/chaufføren, der typisk hverken har indgået aftalen om transporten eller har den økonomiske hovedinteresse i transportens gennemførelse, for at være hoved-, endsige eneansvarlig.

Det bemærkes i den forbindelse, at det af Rigsadvokatens meddelelse om valg af ansvarssubjekt i sager om virksomhedsansvar, jf. cirkulære nr. 10723 af 6. oktober 1999, fremgår, at tiltale mod underordnede ansatte i almindelighed ikke finder sted, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Dette kan være tilfældet, hvis der er tale om en grov overtrædelse, som den underordnede ansatte har begået forsættigt og eventuelt tillige på eget initiativ. I givet fald rejses om muligt også tiltale mod virksomheden.

3.3.2. Tilregnelser (subjektive krav)

Det er som udgangspunkt en betingelse for strafansvar, at der hos gerningsmanden foreligger subjektiv skyld. Den subjektive skyld forudsætter dels tilregnelighed (dvs. en vis grad af udvikling og normalitet) hos gerningsmanden, dels tilregnelser, dvs. at den strafbare handling kan henføres til gerningsmanden som hans forsætlige eller uagtsomme forhold.

Medmindre der er udtrykkelig hjemmel til at straffe uagtsomhed, straffes kun forsætlige overtrædelser af straffeloven. Derimod straffes både forsætlige og – både groft og simpelt – uagtsomme overtrædelser af andre love, medmindre det udtrykkeligt er bestemt, at der kun er strafansvar ved forsæt og eventuelt grov uagtsomhed.

3.3.2.1. Våbenarbejdsgruppens forslag

Våbenarbejdsgruppen har ikke fundet grundlag for at fravige hovedreglen om, at både forsætlige og uagtsomme overtrædelser af særlovgivningen straffes.

I henhold til lovforslaget fra 1987 om en tilladelsesordning for våbentransport med de af Retsudvalget foreslåede ændringer fra 1989, jf. afsnit 5 i våbenarbejdsgruppens rapport (bilag 1), skulle overtrædelser, der skyldtes uagtsomhed, kun straffes, hvis lastens indhold fremgik af transportdokumenterne, eller hvis særlige omstændigheder burde have givet anledning